

Szerb Köztársaság,
Oktatási, Tudományügyi és Technológiai Fejlesztési Minisztérium,
Belgrád

Újvidéki Egyetem BTK,
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék,
Újvidék

KÖZTÁRSASÁGI MAGYAR NYELVI ÉS NYELVHELYESSÉGI VERSENY

2021/2022.

4. osztály

A tanuló kódja: _____

Pontszám: _____

UTASÍTÁS A TESZT MEGOLDÁSÁHOZ

Az anyanyelvi versenyre készült teszt összesen húsz feladatot tartalmaz, megoldásukra 120 perc áll rendelkezésedre. A feladatlagra írd fel a kódodat, majd figyelmesen olvasd végig a feladatokat! A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg. Ne feledd, hogy végleges válaszaidat golyóstollal kell beírnod, mivel a ceruzával írt megoldásokat a javító tanár nem értékelheti. De ügyelj arra is, hogy munkád áttekinthető, igényes külsejű legyen! Ha előbb befejezted a munkát, nézd át újra a megoldásokat, és csendben hagyd el a tantermet!

Sok sikert kívánunk!

Javította: _____

Az elefánt a legnagyobb szárazföldi állat, de csak a felnőtt elefánt, mert egy igen kis elefánt például jóval kisebb, mint egy igen nagy víziló. Az elefánt úgynevezett állatkertekben fordul elő, a föld minden nagyobb városában, amiért is az elefánt hazája széles e világ, amiben a művészhez hasonlít. Állatkert nélkül csakis Indiában és Afrikában fordul elő, amiért is azok, akik elefántvadászatra indulnak Pilisvörösvárra, kénytelenek néhány nyúllal beérni.

Az elefánt igen rosszkedvű állat, már kicsiny korában állandóan megnyúlt orral járkal, ezért aztán az orra úgy is marad, és ormány nevet vesz föl. Jókedve úgyszólván csak akkor van, ha ütik, mert bőrének vastagsága miatt az ütést nem érzi, s ezen jóízűt röhög.

Az elefánt hangja trombitaharsogáshoz hasonlít, ami megtévesztően hasonlít ahhoz, amiről az olvasókönyvek mint az elefánt hangjáról szólnak, s amiről azt mondják, hogy hasonlít a trombitaharsogáshoz.

(Nagy Lajos: Képtelen természetrajz)

1. **Elemezd a szemelvény első mondatát**, és írd le a vonalra, milyen viszonyban vannak a tagmondatok egymással! Rajzold meg a mondat ágrajzát is!

Az elefánt a legnagyobb szárazföldi állat, de csak a felnőtt elefánt, mert egy igen kis elefánt például jóval kisebb, mint egy igen nagy víziló.

2. **Keress ki** a szemelvény szövegéből az **idegen földrajzi neveket**, és írd le őket a vonalra!

3. **Kihez hasonlítja** a szemelvény írója az **elefántot**, és **miért**?

4. **Milyen szövegtani szerepe** van az **elefánt** szónak a **szövegben**? Karikázd be a helyesnek tartott választ!

- a) Jelentéstani szövegtani összetartó ereje van.
b) Grammatikai szövegtani összetartó ereje van.

5. **Mi jellemző az elefánt és az állatkert kapcsolatára a fenti szövegben?**

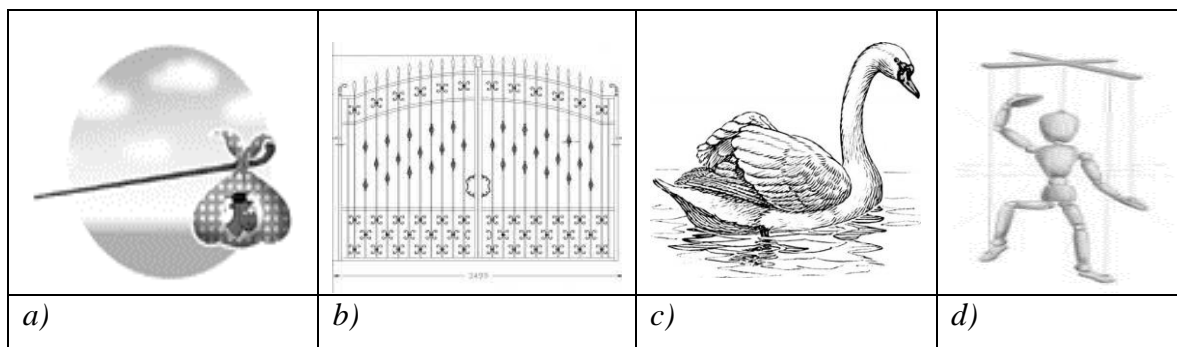
6. **Az elefánt melyik testrészét hozza a szemelvény összefüggésbe boldogtalanságával, és melyik magyar szólás köthető vele össze?**

7. **Milyen fajtájú összetett szó a trombitaharsogás?**

8. **Kösd össze az alábbi szóalakokat morfémaszerkezetükkel!** (T = tő, K = képző, J = jel, R = rag. Az ige kötőtőnek tekintjük.)

1. látatlanságában		a) T + K + K + J + R
2. ütemesen		b) T + K + K
3 bezárkóztak		c) T + T + K + K + J + R
4. egészséges		d) T + K + J
5. fúródott		e) T + K + K + R

9. **Írd az alábbi képek alá, hogy mit ábrázolnak, majd leírt írásképük alapján állapítsd meg, hogy melyik közülük a kakukktojás! Karikázd be a kivételt képező név előtti betűt, majd írd a vonalra, hogy minek alapján döntöttél!**

A döntésed oka:

10. **Alakítsd át okhatározói mellékmondattá az alábbi célhatározói mellékmondatot!**

Azért keresték fel a szakértőt, hogy tanácsot kérjenek tőle.

11. **Alkoss két** olyan, **különböző** fajtájú **mellérendelő összetett mondatot**, amelynek tagmondatait a mondat értelmének megváltozása nélkül fel lehet cserélni egymással!

12. **Mi a különbség a *veszteség* és a *vesztesség* főnevek jelentése között?**

13. **Alkoss olyan összetett mondatot**, amelyben a ***meztud*** összetétel és a ***meztud*** szókapcsolat is szerepel!

14. **Töltsd ki** az alábbi táblázatot! (Az igealakok ragozásáról a szövegkörnyezet alapján döntsél egy-egy magadban megfogalmazott gondolatbeli mondat segítségével!)

Igealak	Mód	Idő	Szám	Személy	Ragozás
kapnék					
elhatározom					
választottam					
bíráshassak					

15. **Találd ki**, melyik **keresztneveket rejtik** az alábbi meghatározások, melyeknek **hívószavai** a keresett keresztnév egy-egy részének vagy egészének **szinonimái**, illetve **definíciói**. A keresett keresztnévet a **szórészek egybeolvasásával** kapod meg. (Pl. Faaprító szerszám lakatja = Baltázár; Fogyaszd = Egyed) Segítségül zárójelben utalunk rá, hogy férfi (F) vagy női (N) névről van-e szó.

a) Egyketted ismeretlen (F) = _____

b) Ének e napon (N) = _____

c) Létezik szerb „igen” (N) = _____

d) Gabonaféléd (F) = _____

16. Az alábbi **összetett mondatokban tedd ki** a helyes **mondatvégi írásjelet!**

a) Kérdezd meg tőle, hogy eljön-e a ma esti ünnepségre _____

b) Eljön ma este az ünnepségre, vagy inkább otthon marad _____

c) Senki sem tudja, el akar-e jönni _____

d) Ki tudná megmondani, eljön-e _____

17. **Alkoss öt összetett szót**, melyeknek a ***kép* szó az előtagja!**

18. Melyik az első összefüggő szövegemlékünk?

19. Mondj öt olyan folyamatos melléknévi igenevet, amelyet főnévként is használunk! Pl. olvasó

20. Húzd alá azokat a szókapcsolatokat, amelyeket **egybe** kell írni!

szó szerint, nap közben, mindenek előtt, munka nélkül, ebéd után

JAVÍTÁSI KULCS A 4. OSZTÁLYOS TESZTHEZ
(2022. évi köztársasági anyanyelvi verseny)

Megoldás						Pontszám
<p>1. ¹Az elefánt a legnagyobb szárazföldi állat, ²de csak a felnőtt elefánt, ³merő egy igen kis elefánt például jóval kisebb, ⁴mint egy igen nagy víziló. Az első és második tagmondat között mellérendelő ellentétes viszony áll fenn, a második mondatához alárendelt okhatározói viszonyban kapcsolódik a harmadik melékmondat, amelyikhez viszont hasonlító viszonyban csatlakozik a negyedik.</p> <div style="text-align: center;"> <pre> graph TD 1((1)) <--> 2((2)) 2 --- 3[3] 3 --- 4[4] style 2 stroke-width:2px style 3 stroke-width:2px style 4 stroke-width:2px </pre> </div>						4 × 0,25 = 1
2. India, Afrika						2 × 0,5 = 1
3. A művészhez, mivel annak is hazája széles e világ. (Ehhez hasonló helyes válaszok is elfogadhatóak.)						1
4. Biztosítja a jelentéstani egybetartozást a szövegben.						1
5. Az Afrikán és Indián kívüli idegen városokban csak állatkertben találkozhatunk elefánttal..						1
6. Az ormányát. Lógatja az orrát./Mit lógatod az orrodát?						2 × 0,5 = 1
7. Birtokos jelzős szóösszetétel						1
8. 1 – a); 2 – e); 3. – c); 5. – d)						5 × 0,2 = 1
9. a) batyú; b) kapu; c) hattyú; d) bábu. A kakukktojás a c) hattyú, mivel ez az egyetlen szó, amely hosszú <i>ú</i> -ra végződik.						4 × 0,1 + 2 × 0,3 = 1
10. Azért keresték fel a szakértőt, mert tanácsot kaptak tőle.						1
11. Pl. A fákon madarak csiripelnek, a fűben pedig bogarak nyüzsögnek. Nézzétek meg az újonnan megnyílt kiállítást, vagy sétáljatok egyet a rakparton!						2 × 0,5 = 1
12. A <i>vesztés</i> anyagi kárra, károsodásra vonatkozik, a <i>vesztesség</i> pedig arra az állapotra, amelybe az kerül, aki veszít.						2 × 0,5 = 1
13. Pl. Juli néni megtudta az igazságot, meg tudta azt is, hogy mit pusmognak még.						1
Igealak	Mód	Idő	Szám	Személy	Ragozás	4 × 0,25 = 1
kapnék	feltételes	jelen	E	1.	alanyi	

elhatározom	kijelentő	jelen	E	1.	tárgyas	
választottam	kijelentő	múlt	E	1.	tárgyas	
bírálhassak	felszólító	jelen	E	1.	alanyi	
14.						
15. a) Félix; b) Dalma; c) Vanda; d) Árpád						4 × 0,25 = 1
16. a) felkiáltójel; b) kérdőjel; c) pont; d) kérdőjel						4 × 0,25 = 1
17. . Pl. képárus, képelemzés, képfeltevő, képgyűjtemény, képgyűjtés, képhamisító, képkereskedő, képkivágás, képmelléklet, képsorozat, képtárlat, képvásár, képvetítés						5 × 0,2 = 1
18. A Halotti beszéd és könyörgés						1
19. Pl. kérő, író, edző, tanító, vállalkozó stb.						5 × 0,2 = 1
20. napközben, mindenekelőtt						2 × 0,5 = 1